

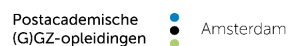
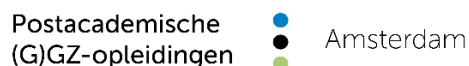
OPLEIDINGSPLAN

Orthopedagoog-Generalist

**Stichting Postdoctorale Beroepsopleiding
Geestelijke Gezondheidszorg Amsterdam**

en

RINO amsterdam

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Hoofdstuk 1 Profiel van de Orthopedagoog-Generalist	4
Hoofdstuk 2 Visie op de opleiding tot Orthopedagoog-Generalist	9
Hoofdstuk 3 Didactische visie	10
Hoofdstuk 4 Het curriculum: “Opvoeding, groei en ontwikkeling stimuleren”	12
Hoofdstuk 5 Organisatie van de opleiding tot Orthopedagoog-Generalist	19
Literatuur	21
Bijlage 1 Competentieprofiel NVO (2020)	22

Inleiding

Voor u ligt het opleidingsplan voor de opleiding Orthopedagoog-Generalist (OG) van de Stichting Postdoctorale Beroepsopleiding Geestelijke Gezondheidszorg Amsterdam (Stichting PDO GGZ Amsterdam) en RINO amsterdam.

Met het opnemen van het beroep van orthopedagoog-generalist in de wet BIG (art. 3) per 1 januari 2020 zijn alleen de door de minister daartoe aangewezen opleidingsinstellingen bevoegd om deze opleiding aan te bieden. In dat kader heeft de Stichting PDO GGZ Amsterdam en RINO Amsterdam het voornemen opgevat om deze opleiding te ontwikkelen, mede gezien het feit dat RINO Amsterdam ook de overige BIG opleidingen in de Geestelijke Gezondheidszorg (Gezondheidszorgpsycholoog, Klinisch psycholoog, Psychotherapeut) en de postacademische opleiding tot schoolpsycholoog aanbiedt .

Bij het opzetten van een opleiding orthopedagoog-generalist dient een heldere omschrijving en afbakening van de competenties, taken en verantwoordelijkheden van de orthopedagoog-generalist, zich onderscheidend van de gezondheidszorgpsycholoog, als vertrekpunt te worden genomen. Het landelijk opleidingsplan, dat is opgesteld door de landelijke opleidingen in samenwerking met de beroepsvereniging NVO en diens adviseurs en is goedgekeurd door het ministerie van VWS, is hierbij richtsnoer geweest.

Op basis van de omschrijving van taken en verantwoordelijkheden kan bepaald worden over welke expertise de orthopedagoog-generalist moet beschikken, met andere woorden, wat in de opleiding inhoudelijk aan de orde zou moeten komen. Daarbij is er tevens oog voor toekomstige ontwikkelingen op wetenschappelijk, maatschappelijk en didactisch gebied.

Hoofdstuk 1 | Profiel van de Orthopedagoog-Generalist

VISIE OP HET BEROEP

Het deskundigheidsgebied van de orthopedagoog-generalist (OG) wordt in artikel 33f van de Wet BIG beschreven als: “Tot het gebied van de deskundigheid van de orthopedagoog-generalist wordt gerekend het verrichten van onderzoek en diagnostiek en het behandelen en begeleiden van zich in een persoonlijke afhankelijkheidsrelatie bevindende personen met leer-, gedrags-, en ontwikkelingsproblemen.” Met “afhankelijkheidsrelatie” wordt bedoeld dat de betreffende personen niet of onvoldoende zelfredzaam zijn en zich zonder hulp niet in de (complexe) maatschappij kunnen handhaven. De afhankelijkheid kan gebonden zijn aan een leeftijdsfase of aan al of niet verworven beperkingen en zij kan tijdelijk zijn of meer permanent. De OG-opleiding is een vervolg op de universitaire opleiding tot basisorthopedagoog. De OG-opleiding biedt verdieping van kennis en vaardigheden met betrekking tot complexe opvoedingssituaties met het oog op het kunnen analyseren, handelen en dragen van meer verantwoordelijkheid voor de regievoering. De OG betreft bij het diagnosticeren en behandelen altijd de (opvoedings)context als geheel, de verzorgers/opvoeders, en mogelijk andere personen uit de leefomgeving van de cliënt, zoals uit het gezin, onderwijs, buurt en/of leefgroep en dagbesteding.

Er kunnen omstandigheden zijn waardoor de opvoeding en ontwikkeling van de cliënt moeizaam verloopt. Door kenmerken in de cliënt of de ouders, door omstandigheden in de opvoedings-/onderwijsrelatie of -situatie, door trauma's, levensgebeurtenissen, en door combinaties hiervan, kan de ontwikkeling gevaar lopen en ontstaat scheefgroei of ontwikkelingsstagnatie. Het adaptief vermogen van het systeem schiet in deze omstandigheden tekort, de balans tussen beschermende factoren en belemmerende of risicofactoren raakt verstoord. Om dit complex aan factoren goed te kunnen analyseren is het belangrijk dat de OG kritisch en divergent kan denken en oog heeft voor belemmeringen en mogelijkheden en preventief kan handelen.

De OG wordt opgeleid om wetenschappelijk verantwoorde keuzes te maken ten aanzien van de diagnostiek en het type interventie dat nodig is. Soms intervenueert de OG zelf, soms voert zij¹ regie in een ketensamenwerking met onder andere wijkteams, het onderwijs, hbo-opgeleide pedagogen, basispedagogen, gz- en basispsychologen, psychiaters, en gezinsvoogden.

---

¹ Overall waar 'zij' en 'haar' wordt geschreven wordt ook 'hij' respectievelijk 'zijn' bedoeld.

PROFIEL VAN DE OG

De OG is complementair aan professionals behorend tot andere, verwante disciplines, waarbij de OG vanuit een (ortho)pedagogisch perspectief ingaat op de hulpvraag van kinderen, ouders, beroepsopvoeders, hulpverleners en andere betrokkenen, gebruikmakend van deskundigheid ten aanzien van contextanalyse en opvoedingsrelaties. Dit orthopedagogisch perspectief heeft als kern het verbeteren van de niet-wenselijke situatie en het plaatsen van alle hulpvragen in een relationeel/systemisch kader. Het denken en handelen van de OG wordt gekenmerkt door de drievoudige oriëntatie: veranderingsgericht /systemisch/ dialogisch.

De OG levert een actieve bijdrage aan het optimaliseren en faciliteren van de opvoeding en ontwikkeling van kinderen, jeugdigen en volwassenen en ouderen met beperkingen door de deskundigheid te richten op het voorkomen, verminderen of opheffen van opvoedingsproblematiek dan wel het optimaliseren van opvoedings-/onderwijsrelaties en -situaties. De OG doet haar werk in direct contact en dialoog met ouders en kinderen, maar ook indirect via adviezen aan beroepsopvoeders en andere professionals met kennis en kunde op het gebied van complexe opvoedingssituaties. De OG hanteert een systematische en methodische aanpak.

Kortom, de opleiding is erop gericht de OG in staat te stellen de cliënt binnen de context van opvoeding en relevante relaties te onderzoeken/diagnosticeren en de cliënt en betrokkenen zo goed mogelijk te begeleiden of te behandelen, regie te voeren op verschillende niveaus in de organisatie (werkbegeleiding, een complexe casus of overstijgend met verschillende instellingen).

Welke kennis en kunde zijn nodig voor genoemde ‘zo goed mogelijke’ orthopedagogische diagnostiek en begeleiding en behandeling?

Er is, volgens een onlangs verschenen publicatie van het Nederlands Jeugd Instituut², “ een breed gedragen wens om de jeugdzorg effectiever en efficiënter te maken. Daarbij zoeken partijen ook naar een passende manier om de zorg te organiseren. De focus ligt daarbij op de zorg voor kinderen, jongeren en gezinnen in de meest kwetsbare omstandigheden en/of met de meest complexe problemen. Het betreft een groep met een combinatie van meerdere kernproblemen, waarbij niet één van deze problemen per se bovenliggend is. De problemen grijpen op elkaar in, versterken elkaar en groeien door tot nieuwe problemen. Tegelijkertijd kan er minder een beroep worden gedaan op de beschermende factoren. Deze mix van problemen ontregelt het leven dusdanig dat kinderen en jongeren vastlopen. Bij complexe problemen van kinderen en gezinnen past geen standaard zorgaanbod, maar is het nodig om samen met de ouders en kinderen een goede analyse te maken en te zoeken naar uiteenlopende oplossingen.” (NJI, 2020 p. 4).

Hoewel de publicatie van het NJI vooral gericht is op de bovenregionale, specialistische jeugdzorg, is voor de opleiding tot OG het volgende relevant: “Bij hulp voor kinderen en jongeren met complexe problemen gaat de aandacht veelal direct naar de specialistische hulp, maar dat is te beperkt. De verbinding met de directe leefomgeving van het gezin en met de basisvoorzieningen en basisjeugdhulp in de wijk is van belang. (...) De inbreng van brede specialistische kennis bij deze partijen vergroot de kans om de complexere vraagstukken eerder te signaleren, waardoor de inzet van de juiste zorg sneller mogelijk is.”

² Hageraats, R., Berg, G. van den & Berg, B. van den (2020). Betere zorg voor kinderen, jongeren en gezinnen in de meest kwetsbare omstandigheden en/of met de meest complexe problemen. Utrecht: Nederlands Jeugd Instituut.

(p. 16). RINO amsterdam heeft de intentie orthopedagogen-generalist op te leiden die juist ook deze brede specialistische kennis kunnen inbrengen in alle domeinen waarin zij werkzaam zijn (zie volgende paragraaf).

RINO amsterdam wil die kennis aandragen die nodig is om door te dringen in de 'haarvaten' van de samenleving, teneinde orthopedagogen veel vaardiger te maken in opvoedings-situaties met een complex, 'multi-problem' karakter (zoals die ook verankerd is in grootstedelijke problematiek) of cliënten met een (ernstige) meervoudige beperking.

De OG wordt opgeleid tot *scientist practitioner*, dat wil zeggen dat zij een kritische en reflectieve houding heeft ten opzichte van het eigen handelen. Zij hecht daarbij waarde aan zowel haar eigen professionele praktijkexpertise als aan wetenschappelijke kennis. Zij is in staat om kritisch wetenschappelijke literatuur te lezen en te gebruiken en ten behoeve van haar handelen praktijkkennis en wetenschappelijke kennis ten opzichte van elkaar te wegen en ter discussie te stellen. Zij kan op individueel niveau wetenschappelijk bewijs onderzoeken en wegen voor een klinische vraag en de resultaten van wetenschappelijk onderzoek begrijpen, interpreteren en toepassen in de behandeling van cliënten. Uiteindelijk dient dit bij te dragen aan een gedeelde besluitvorming tussen OG, met haar eigen expertise, en de wens van cliënt en systeem.

WERKDOMEINEN VAN DE OG

De OG verricht haar werkzaamheden op zeer uiteenlopende werkterreinen.

- Zorg voor mensen met een verstandelijke of fysiek/zintuiglijke beperking, waaronder ouderenzorg:

In dit domein richt de OG zich op de zorg en het onderwijs aan personen met een lichamelijke, zintuiglijke, verstandelijke of meervoudige beperking en hun context, en op ouderen die zich op latere leeftijd door verschillende factoren in een afhankelijkheidsrelatie bevinden of terechtkomen. De OG richt zich daarbij op hulp aan de omgeving om kansen te bieden voor de ontwikkeling, kwaliteit van leven en participatie van de cliënt. De OG ondersteunt de teams onder andere in het begrijpen van en omgaan met moeilijk verstaanbaar gedrag, begeleidt/behandelt cliënten individueel in samenhang met het systeem en draagt bij aan het instellingsbeleid en implementatie van methodieken.

- Onderwijs:

De OG die werkzaam is in het onderwijs, richt zich op (de begeleiding van) kinderen en jongeren met leer-, gedrags- en ontwikkelingsproblemen, binnen de context van de school. De OG is gericht op het vaststellen van de pedagogische en didactische behoeften van de leerling en de ondersteuningsbehoeften van de omgeving. De OG verricht daartoe taken op het gebied van diagnostiek, leerlingbegeleiding, ondersteuning van ouders, beroepsopvoeders, schoolteams en schoolorganisaties en preventie. Daarnaast houdt een OG zich bezig met onderwijsbeleid (passend onderwijs), het verzorgen van nascholing en het introduceren van schoolbrede programma's. Zij legt in deze rol ook de relatie tussen onderwijs, jeugdzorg en andere werkdomeinen.

- Jeugdhulp:

Onder jeugdhulp verstaan we hier jeugdhulpverlening en hulp vanuit de Jeugdwet.³ In de jeugdhulp draagt een OG bij aan de ondersteuning bij opgroeien en opvoeden, hulp en zorg aan kinderen, jongeren, gezinnen en medeopvoeders. Op basis van een contextuele analyse (het vaststellen van pedagogische en ondersteuningsbehoeften) wordt hulp geboden binnen een breed palet aan hulpverleningsinstellingen, zoals in een instelling voor jeugdhulp, binnen de jeugdbescherming of jeugdreclassering, in een wijkteam of bij de gemeente, bij Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming, in de pleegzorg en de gesloten jeugdhulp of als Praktijk Ondersteuner Huisartsenzorg (POH).

- Jeugd Geestelijke gezondheidszorg (J-GGZ):

In de J-GGZ houdt de OG zich bezig met preventie, onderkenning, diagnostiek en behandeling van kinderen en jeugdigen met psychische problemen en de context waarbinnen zij opgroeien. De OG richt zich met name op het afstemmen van de opvoeding op wat kinderen en jeugdigen met deze specifieke problemen nodig hebben om zich te kunnen ontwikkelen en te kunnen groeien. Ook het ondersteunen van teams die met jeugdigen met psychische problemen werken behoort tot de taken van de OG in de J-GGZ.

---

³ Ook de Jeugd GGZ en de zorg voor jeugdigen met een (L)VB vallen onder de Jeugdwet maar behoren tot andere werkdomeinen van de OG.

MAATSCHAPPELIJKE EN BEROEPSINHOUDELIJKE ONTWIKKELINGEN

Er zijn verschillende maatschappelijke en beroepsinhoudelijke ontwikkelingen geweest die implicaties hebben voor de huidige positie en werkzaamheden van de OG. De transitie en transformatie van de jeugdzorg die in 2015 is ingezet, is nog steeds niet afgerond. Eén van de transformatiedoelen is dat jeugdigen ‘zo thuis mogelijk’ de zorg kunnen ontvangen die ze nodig hebben. Het directe systeem van de jeugdige wordt daardoor meer betrokken in de zorg. Daarnaast is een duidelijke opgave voor de zorg dat er veel meer samengewerkt moet worden in de keten, waarbij er toenemende behoefte bestaat aan professionals die overstijgend kunnen handelen, en als het ware regie kunnen voeren en de verbinder kunnen zijn in de ketensamenwerking. Belangrijk is ook de Wet zorg en dwang (Wzd) die per 2020 is ingevoerd. Deze wet bepaalt hoe zorgorganisaties en zorgprofessionals om moeten gaan met onvrijwillige zorg. Ook de invoering van de Wet passend onderwijs heeft implicaties voor de OG. Als verbinder en spin in het web, kan de OG bijdragen aan het creëren van een passende onderwijsplek voor een leerling, aan het ontwikkelen van passend onderwijs binnen een school en aan het beleid in een samenwerkingsverband.

Daarnaast is er een ontwikkeling waar te nemen in de vraag naar ‘evidence based handelen’ (handelen op basis van bewezen effectiviteit, zie ook: beleidsstuk Toekomstbestendige GZ-opleidingen bij RINO amsterdam). Jarenlang was de gouden standaard om bewezen effectiviteit te baseren op uitkomsten van grootschalig onderzoek naar (geprotocolleerde) behandelingen waarbij groepen cliënten vergeleken worden. Tegenwoordig wordt er ook waarde gehecht aan kleinschalig onderzoek naar individuele cliënten (bijvoorbeeld een herhaald N=1 onderzoek of onderzoek volgens een time series design) Dit sluit aan bij de opvatting dat de zorg veel meer “gepersonaliseerd”, op maat gemaakt dient te zijn, en dat de klinische expertise van de OG daarbij een belangrijke rol speelt. Monitoren van, en reflectie op, het eigen handelen en de resultaten daarvan zijn belangrijke voorwaarden om de zorg te blijven optimaliseren.

Een andere ontwikkeling is die van de technologische toepassingen in de gezondheidszorg, de zogenaamde *E-health*. Ook in het werkveld van de orthopedagogiek heeft *E-health* inmiddels een eigen plek verworven. Deze ontwikkeling was al in gang gezet, maar heeft een versnelling doorgemaakt onder de druk van de pandemie in 2020. Binnen de werkdomeinen van de OG zal de komende jaren een ontwikkeling plaatsvinden waarin vormen van E-health geïntegreerd zullen worden binnen het bestaande hulpverleningsaanbod. Het is te verwachten dat met name vormen van *blended* zorg, dat wil zeggen een combinatie van zorg met direct contact en zorg op afstand, effectief kunnen worden ingezet binnen de werkdomeinen van de OG.

Tot slot wordt de samenleving waarin de OG werkzaam is, steeds meer divers van karakter. De homogene maatschappij van enkele decennia geleden bestaat niet meer. De hulpverlening en zorg dienen een afspiegeling te zijn van deze diversiteit, zowel qua inrichting en organisatie, personeelsbestand als opleiding en expertise van de hulpverleners. Deze ontwikkeling is al langer gaande maar is de laatste jaren in een versnelling geraakt en heeft een emancipatoir karakter gekregen. Niet alleen een factor als etniciteit, maar ook gender, SES en seksuele voorkeur hebben een prominente plaats gekregen in het diversiteitsdenken binnen de samenleving. Hieraan gerelateerd zijn factoren als identiteitsdenken, polarisatie en kansen(on)gelijkheid die kunnen leiden tot spanningen, zowel op individueel, systemisch als op maatschappelijk vlak. De OG, als verbinder, kan op grond van haar kennis en expertise een rol spelen bij het verzachten van deze spanningen door zowel in de zorg als op beleidsmatig niveau kansen en mogelijkheden zichtbaar te maken en op elkaar te laten aansluiten.

Hoofdstuk 2 | Visie op de opleiding tot Orthopedagoog-Generalist

TRIADE ACADEMIE, OPLEIDINGSINSTELLING EN PRAKTIJK

Een nauwe samenwerking tussen academie, opleidingsinstelling en praktijk vormt de basis voor het postacademische onderwijs. Een hechte triade zorgt voor kwalitatief hoogstaand onderwijs, met een sterk wetenschappelijk gehalte en maatschappelijk/klinisch relevante thema's.

COMPETENTIEGERICHT OPLEIDEN

De principes van het competentiegericht opleiden (CGO) voor beroepen in de gezondheidszorg vormen het uitgangspunt van de opleiding tot OG van RINO amsterdam. Daarbinnen staat het werken en leren in de praktijk centraal en liggen het initiatief en de verantwoordelijkheid voor het leerproces bij de lerende zelf. In het leerproces hebben de opleiders vooral een coachende en faciliterende rol en is het leerproces vooral en voortdurend ontwikkelingsgericht. Het Competentieprofiel van de beroepsvereniging NVO is leidend in de opzet van en toetsing binnen het opleidingsprogramma (zie bijlage 1).

PROFILERING, KEUZEVRIJHEID EN GEPERSONALISEERD OPLEIDEN

RINO Amsterdam kiest ervoor om deels in vaste opleidingsgroepen te werken. De groep fungeert daarbij als vehikel voor leren, doordat men in relatieve veiligheid en vertrouwde van elkaar kan leren, elkaars ontwikkeling als professional kan volgen en er tevens groepsdynamische processen onder de loep kunnen worden genomen. Daarnaast is het wenselijk om ten minste een deel van het OG-onderwijs (zowel cursorisch als in de praktijk) zodanig in te richten dat dit meer is gericht op de persoonlijke leerdoelen van de cursist en het specifieke gebied (of de gebieden) waarin hij/zij handelt (Jeugdhulp, J-GGZ, zorg voor mensen met een beperking/ouderenzorg of onderwijs). Het onderwijs wordt zo meer vraaggestuurd vormgegeven, waarbij gepersonaliseerde opleidingsroutes in een deels modulair aanbod mogelijk zijn.

OPLEIDEN IN EEN DIGITALE WERELD

Het is van groot belang om binnen de BIG-opleidingen aandacht te besteden aan het feit dat we in een digitale wereld leven en dat er steeds meer e-applicaties in de zorg komen – waarbij de Covid-19 pandemie en inherente maatregelen een onverwachte, maar enorme *boost* hebben gegeven. RINO amsterdam heeft daarom een aparte hoofddocent 'digitalisering' aangesteld bij de BIG-opleidingen. Deze hoofddocent en een team van experts staan de opleiders bij in een intensief proces waarbij de cursisten uitgerust worden met kennis en vaardigheden op het gebied van *e-health* maar ook *e-learning*.

Hoofdstuk 3 | Didactische visie

ALGEMENE UITGANGSPUNTEN

De volgende uitgangspunten staan centraal in de onderbouwing van de didactische keuzes door RINO amsterdam:

Een orthopedagoog is een hoogopgeleide professional, die invloed uit wil kunnen oefenen op het opleidingstraject.

Het is van belang, gelet op de verschillende werkvelden en de verschillende doelgroepen waar een OG werkzaam is, om differentiatiemogelijkheden te bieden.

Jaargroepopleiders volgen de ontwikkeling en plannen van opleidingen en sturen op een coachende manier bij. Persoonlijk leren wordt op deze manier zichtbaar gemaakt.

EEN GENERALISTISCH KARAKTER MET MOGELIJKHEID TOT SPECIALISATIE

De opleiding tot orthopedagoog-generalist is een brede, generalistische opleiding. Dat betekent dat de opleidingen een deel van het programma volgen met een inhoud die voor alle opleidingen hetzelfde is, een BASIS-deel. Het basisdeel omvat 360 uur. Daarnaast worden ook keuzemogelijkheden gegeven, door een aanbod van verschillende profielen op basis van werkveld en doelgroep. De inhoud van deze profielen wordt vooraf getoetst op basis van eindtermen en kwaliteitseisen. Het KEUZE-deel omvat 120 uur en is verdeeld over jaar 1 en 2.

In de basismodules komen standaard meer domeinen aan bod (een keuze uit onderwijs, (specialistische en integrale) jeugdzorg, J-GGZ, sector VB/ouderenzorg). Bij het keuzedeel zal dat minder het geval zijn, aangezien de keuze zal afhangen van werkdomein en doelgroep. Wel blijft de insteek bij het keuzedeel ook om algemene opbrengst te bewerkstelligen om zo de flexibiliteit van de OG over domeinen heen te bevorderen. De opleiding zal in de opleiding voortdurend uitgenodigd worden, zowel in de basismodules als de keuzemodules, om de inhoud van een vak te verbreden en de verbinding te zoeken met meer werkdomeinen.

Hoe zorgen we dat in de basismodules een variatie van werkvelden aan de orde komt? In een basismodule staat ten eerste de uitwisseling tussen de deelnemers uit verschillende werkvelden centraal; werkvormen in de opleiding worden daarop uitgekozen. Zo is presentatie van het specifieke werkveld van de deelnemer onderdeel van de eerste module en wordt aansluitend het werkveld van de orthopedagoog in de hele breedte verkend. Voorts zal bij verschillende modules (bijvoorbeeld Systeem, Hechting & Trauma en Communicatie I en II) casuïstiek uit verschillende werkvelden de basis zijn voor de rollenspelen en wordt casuïstiek uit diverse werkvelden gebruikt als voorbeeld. Ten slotte is de inhoud van de modules een aantal keer afkomstig uit een specifiek werkveld en worden daarvoor docenten uit specifiek werkvelden aangetrokken. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het onderwerp Infant Mental Health (IMH), de theorie over hechting vanuit het perspectief van een verstandelijke beperking of het versterken van communicatieve vaardigheden als het gaat om coaching van groepsleiding of gezinsvoogden.

INTEGREREND LEREN

De opleiding heeft een duaal karakter: zij bestaat uit een theoretisch deel (810 uur) en een praktijkdeel (2790 uur). In de opleiding gaat RINO amsterdam uit van de integratie van cursorisch onderwijs, recente wetenschappelijke inzichten, praktijkervaringen, en supervisie:

De aansluiting tussen het praktijk- en cursorisch onderwijs is optimaal om dit integrerend leren maximaal te bevorderen. Vanwege de dualiteit van de opleiding wordt het theoretische deel van de opleiding direct in de praktijk toegepast waardoor praktische vaardigheden

dagelijks geoefend kunnen worden. De werkervaring die opgedaan wordt, komt terug in de werkbegeleiding, supervisie en in werkvormen van de opleiding. Leren en werken vormen hierdoor in een duale opleiding daadwerkelijk één geheel.

In het theoretisch deel van de opleiding wordt gebruik gemaakt van maximaal leerrendement door afwisseling in diverse onderwijsvormen, variëteit in werkvormen en toetsing, blended leren en voldoende ruimte voor reflectie en feedback. Het praktijkdeel van de opleiding is voldoende breed qua cliëntpopulatie en -problematiek om te borgen dat de opleiding wordt opgeleid voor de volledige zorgbreedte, dus met nadruk ook buiten het eigen werkdomein. In het theoretisch deel van de opleiding wordt aan recente wetenschappelijke inzichten veel aandacht besteed en wordt gestimuleerd hulpvragen uit de praktijk te definiëren in het licht van recente wetenschappelijke kennis. Er wordt een plek gemaakt voor een praktijkonderzoek en onderzoek naar een beleidsvraagstuk of het schrijven van een beleidsplan. De insteek is bij zowel praktijkonderzoek als beleidsvraagstuk om planning dan wel evaluatie van het orthopedagogisch handelen en de verantwoording daarvan te combineren. Als we kiezen voor case-based onderzoek (herhaald N=1 onderzoek met een baseline of een time series design met een (multiple) baseline of alternating treatments) naar effecten van behandeling/begeleiding dan snijdt het mes aan twee kanten: dit onderzoek kan immers zowel dienen als reflectie op als evaluatie van het eigen handelen.

Supervisie: reflectie op de eigen professionele ontwikkeling, ontwikkelingen binnen het werkveld en de dynamische praktijk wordt gezien als een belangrijk integrerend leermiddel binnen de opleiding.

LEERLIJNEN EN DIMENSIES

Integratie is ook de leidraad voor de didactische opzet van de opleiding: modules, maar ook de leerjaren, zijn onderling verbonden en bouwen op elkaar voort door middel van leerlijnen (zie ook H. 4). De dimensies verwijzen naar inhoud en technologie die door het hele cursusaanbod heen aandacht moeten krijgen (zie ook H. 4).

GEPERSONALISEERD PROFIEL

Het is wenselijk om ten minste een deel van het OG-onderwijs (zowel cursorisch als in de praktijk) zodanig in te richten dat dit meer is gericht op de persoonlijke leerdoelen van de cursist en het specifieke gebied (of de gebieden) waarin hij/zij handelt (Onderwijs, (specialistische en/of integrale) Jeugdhulp, JGGZ, zorg voor mensen met een verstandelijke beperking/ouderenzorg). Het onderwijs wordt zo meer vraaggestuurd vormgegeven, waarbij een gepersonaliseerde opleidingsroute gecreëerd wordt die recht doet aan leerdoelen op basis van de unieke ontwikkeling van de persoon binnen een werkveld.

Bij die keuzeruimte gaan we uit van een vaststaand aantal profielen (4). Te weten: profiel Onderwijs, profiel Jeugdzorg, profiel GGZ, profiel VB/ouderen. Om te bewaken dat ook de keuzeruimte een goed OG-niveau heeft, wordt een 'gedefinieerde' keuzeruimte in het programma opgenomen. Bij het volgen van de keuzemodules verlaat de opleiding tijdelijk de jaargroep en sluit hij/zij zich aan bij vakken die binnen de opleidingsinstelling worden gegeven.

Op termijn wordt overwogen om keuzemogelijkheden binnen een profiel verder uit te breiden, bijvoorbeeld door binnen een profiel een keuze te kunnen maken uit een groter aanbod van modules én door keuzes over de grenzen van profielen heen mogelijk te maken.

Hoofdstuk 4 | Het curriculum: “Opvoeding, groei en ontwikkeling stimuleren”

INHOUD

RINO amsterdam heeft als missie om die kennis aan te dragen die nodig is om door te dringen in de ‘haarvaten’ van de samenleving, teneinde orthopedagogen veel vaardiger te maken in opvoedingssituaties met een complex, ‘multi-problem’ karakter (zoals die ook verankerd is in grootstedelijke problematiek) of cliënten met een (ernstige) meervoudige beperking. Hierbij kan gedacht worden aan opgroeien binnen een context van schulden en armoede, vluchtelingen/migranten, criminaliteit, dubbele diagnose zoals (L)VB en psychopathologie, forensische jeugdzorg en gedwongen kader.

Naast de focus op complexe opvoedingssituaties zal in de opleiding ook verbinding worden gezocht met algemene orthopedagogische kennis als vertrekpunt. Zoals in Hoofdstuk 1 geciteerd wordt (NJI, 2020, p. 16): ook bij specialistische hulp is de verbinding met de directe leefomgeving van het gezin en met de basisvoorzieningen en basisjeugdhulp in de wijk van belang.

Meer specifiek komen de volgende thema’s aan bod in het curriculum:

Diagnostische en behandelingsprocessen en -modellen:

Diagnostiek en behandeling/begeleiding in een orthopedagogische context en de relevantie en toepassing daarvan binnen de verschillende werkvelden (Onderwijs, (specialistische of integrale) Jeugdhulp, J-GGZ en Gehandicapten/Ouderenzorg) in complexe opvoedings- en ontwikkelingssituaties; (Ontwikkelings)psychopathologie en de vertaling naar gevolgen voor de opvoedingsrelaties, inclusief begeleiding van ouders en beroepsopvoeders zoals leraren en groepsleiders; binnen alle werkdomeinen zal aandacht besteed worden aan forensische problematiek en LVB.

Samenwerking, relaties en alliantie: de OG als ‘verbinder’:

Rollen en taken van de OG waaronder, regievoering, communicatie en samenwerking met cliënt(systemen), verschillende ketenpartners of zorgverleners rondom een cliënt, vastgelegde taken van de Wzd-functionaris en kennisdeling waarbij diverse medewerkers en/of disciplines in complexe opvoedingsvraagstukken een aandeel leveren.

Professionele houding:

Professionele houding en beroepsethiek, waarin o.a. aandacht is voor diversiteitssensitief handelen. Hieronder valt de competentie om met de volledige variëteit aan cliënten om te kunnen gaan in termen van etnische/culturele herkomst, generatie, sekse/gender, SES seksuele oriëntatie etc. (zie ook H.1). Onder professionele houding vallen tevens beroepsethische aspecten als aandacht voor de gezaghebbende ouders, veiligheid van het kind, wilsonbekwaamheid en privacyvraagstukken van ouders en kinderen;

Actuele kennis uit wetenschappelijk onderzoek:

Actueel wetenschappelijk onderzoek op het gebied van de orthopedagogiek en aanverwante relevante disciplines, tevens dienend ter verantwoording van het orthopedagogisch handelen.

LEERLIJNEN

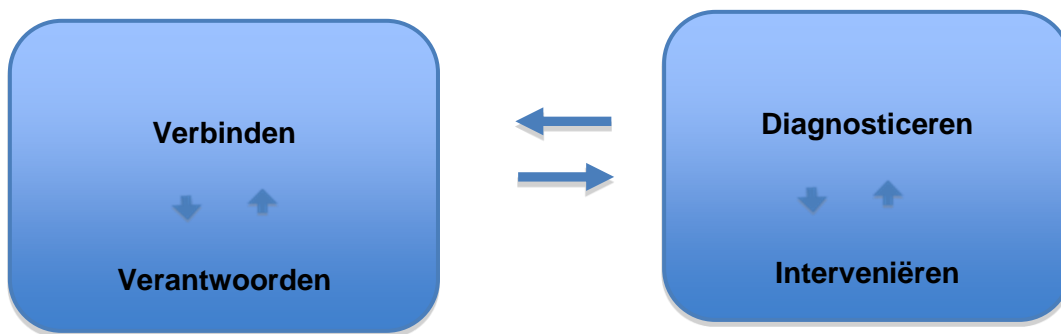
Bovenstaande thema's laten zich vertalen naar vier leerlijnen:

- Diagnosticeren
- Intervenieren
- Verbinden (samenwerking, relaties, regievoering en alliantie)
- Verantwoorden

Deze leerlijnen staan niet los van elkaar, maar raken en voeden elkaar op verschillende manieren. Zo is er bijvoorbeeld sprake van een cyclische samenhang tussen diagnostiek (leerlijn 1) en behandeling (leerlijn 2). Een hulpvraag kan opgepakt worden in de vorm van een diagnostisch traject, leidend tot een indicatiestelling. Diagnostiek maakt echter ook altijd onderdeel uit van een behandeltraject, bij de start, maar ook aan het eind, in de vorm van een evaluatieve hypothese. Kortom, diagnostiek en behandeling wisselen elkaar af in een orthopedagogische handelingscyclus. Verder is het zo dat leerlijn 3 en 4 (verbinden en verantwoorden) in functie staan van leerlijn 1 en 2:

Om de dialogische momenten in de orthopedagogische handelingscyclus (diagnostiek en behandeling) goed uit te voeren is verbinding (leerlijn 3) belangrijk. Leerlijn 4 (verantwoorden) speelt een belangrijke rol in de onderbouwing van diagnostisch perspectief (leerlijn 1) en interventieperspectief (leerlijn 2).

De manier waarop de leerlijnen samenhangen is ook visueel weer te geven

DIMENSIES

Daarnaast zijn er vier dimensies te onderscheiden waaraan door het hele cursusaanbod heen aandacht moet worden besteed:

- *Diversiteit*: leeftijd en fasegebonden ontwikkeling, etniciteit, gender, sekse, SES, seksuele voorkeur, etc.
- *Maatschappelijk opvoedingsvraagstukken* en de implicaties daarvan, zoals meldcode, afwegingskader mishandeling en misbruik, maar ook pesten, verslaving, social media, complexe scheiding onderwijsvraagstukken, invloed van de media, gezinnen met meervoudige problematiek, kinderen van ouders met psychiatrische problemen (KOPP-kinderen, uithuisplaatsing en pleegzorg, etc).
- *Beleid en organisatie*, zoals leidinggeven aan teams, afdelingen, aansturen van innovaties of beleidsvraagstukken. Hieronder valt ook beleidsontwikkeling vanuit zorginhoudelijk perspectief, zoals de ontwikkeling en uitvoering van lokale en regionale jeugdhulp, de inrichting van zorgstructuur op scholen en de samenwerking tussen beiden.

- *Recente technologie*: het verantwoord integreren van technologische toepassingen op het gebied van E-assessment en E-health.

PROGRAMMA

De competenties (competentieprofiel OG) vormen de eindtermen van de opleiding. Inhoud wordt bepaald door de leerlijnen en dimensies. Elke opleiding bepaalt haar beginsituatie aan het begin van de opleiding, door het competentieprofiel in te vullen, samen met de praktijkbegeleider. Conform de Algemene maatregel van bestuur van de OG opleiding omvat het theoretisch en praktisch onderwijs in totaal 810 uur, die als volgt verdeeld is:

Onderdeel	Aantal uren
Theoretisch (cursorisch) onderwijs	480
Praktisch onderwijs, bestaande uit:	
• Supervisie	90
• Praktijkopdrachten	240

Het programma bestaat uit modules van 30 uur.

Basis in jaar 1 en 2: 360 uur (12 modules) verdeeld over twee jaar.

Keuze in jaar 1 en 2: 120 uur.

BESCHRIJVING VAN DE BASISMODULES (TOTAAL: 360 UUR)

Module	Beschrijving
Startmodule	<p>De opleiding start met deze module. Er wordt aandacht besteed aan Introductie, opzet en eisen van de opleiding. De opleiding wordt vertrouwd gemaakt met de onderwijsvormen, digitale middelen, manieren van toetsing en de wijze waarop het portfolio wordt bijgehouden.</p> <p>Harmoniseren van voorkennis staat centraal: er wordt toegewerkt naar een voor alle opleidingen gelijke startpositie; dit houdt in dat, na inventarisatie, de opleiding in het Individueel Opleidingsplan gepersonaliseerde doelen zal opnemen en waar nodig kennis zal ophalen en/of bijspijkeren.</p> <p>Ook komt de vaardigheid schrijven en het gebruiken van bronnen aan de orde.</p> <p>Groepsvorming: kennisuitwisseling en –overdracht binnen de groep is een belangrijk leermiddel. Door middel van diverse werkvormen zal gestreefd worden naar een hechte groep met een positief en veilig leerklimaat.</p>
Orthopedagogisch handelen I en II	<p>De orthopedagogische handelingscyclus is het uitgangspunt van de module: orthopedagogische diagnostiek, indicatiestelling en behandeling/begeleiding worden niet als aparte taken onderscheiden en benoemd, maar vormen een cyclisch en integraal geheel. De orthopedagogische visie komt ook tot uiting in het handelingsgericht diagnosticeren en behandelen. Er zal een doorlopende lijn zijn van deel I naar deel II waarbij de complexiteit van de casuïstiek toeneemt.</p> <p>De module wordt vormgegeven aan de hand van 5 onderdelen, die de basis vormen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>orthopedagogische cyclus/diagnostisch proces/algemeen</u> <ul style="list-style-type: none"> - HGD, diagnostische cyclus en behandelcyclus - NVO-richtlijnen - NJI richtlijnen jeugdhulp - protocollen en protocollaire behandeling, evidence based 2. <u>kinddomeinen + instrumenten</u> <ul style="list-style-type: none"> - Domeinen van onderzoek: Temperament, persoonlijkheid, emotieregulatie, neuropsychologisch onderzoek, executieve functies, intelligentie, (L)VB, sociale ontwikkeling, taal, aandacht/werkhouding + psychopathologie (uiteinde van het continuüm) 3. <u>de ontwikkeling van kinderen in de leeftijd van -10 tot en met 5 jaar</u> <ul style="list-style-type: none"> - gestructureerde en semi-gestructureerde interviews/observatietechnieken, ook van ouder-kind - ontwikkeling van 0-5 jaar* (specifieke periode uit de ontwikkeling) +VB 3. <u>het systeem</u> <ul style="list-style-type: none"> - diagnostiek van relaties en interactie (professioneel of opvoeder of andere kinderen/leeftijdgenoten) d.m.v. ouderbegeleidings-gesprekken

	4. <u>doelgroep jongeren</u> (specifieke periode uit de ontwikkeling): seksualiteit/gender, peers, gamen, social media
Systeem	<p>In deze module zal het analyseren, begrijpen, vertalen en veranderen van individueel gedrag geplaatst worden in een systemische visie; andersom zullen gezinsdynamiek en opvoedingsprocessen gezien worden in het licht van hun invloed op het individu.</p> <p>In de systeemgerichtheid en het transactioneel denken binnen deze module komt de orthopedagogische visie tot uiting. Specifieke onderwerpen zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> - systeemtherapie, stromingen binnen/geschiedenis van systeemtherapie - gezinstaxatie, gezinsonderzoek, genogram - ontwikkeling van gezinsdynamiek - ouderschap, nieuwe samenstellingen (gezin) <p>In combinatie met:</p> <ul style="list-style-type: none"> - school/thuis en de straat -> aansluitingsproblemen - culturele achtergrond
Hechting en trauma I onderzoek	Hechting is een bij uitstek orthopedagogisch onderwerp: het betreft de vroege ouder-kindrelatie en opvoedingsprocessen en het belang ervan voor de kinderlijke ontwikkeling. Uit het recente wetenschappelijk onderzoek blijkt dat verstoorde hechting, en met name de interactie tussen hechting en trauma, verregaande gevolgen heeft voor de psychologische groei van kinderen en het ontstaan van psychopathologie op latere leeftijd
Hechting en trauma II behandeling	In aansluiting op de diagnostische module 'hechting en trauma' zal in deze module aandacht worden besteed aan traumasensitief interveniëren (traumaverhaal/imaginaire exposure)
Communicatie I	<p>In deze basismodule communicatie I staan algemene gesprekstechnieken centraal die gebruikt worden in het orthopedagogisch handelen:</p> <p>Gesprekstechnieken relevant voor een goed verloop van het diagnostisch proces: de dialoog met het cliëntsysteem, afgestemd op SES en taalvaardigheid van de cliënt</p> <p>Interculturele technieken met betrekking tot specifieke doelgroepen</p> <p>gesprekstechnieken voor kinderen, pubers en volwassenen met een (lichte) verstandelijke beperking</p> <p>Motiverende en oplossingsgerichte gespreksvoering</p> <p><i>Er zal gebruik gemaakt worden van professionele acteurs</i></p>
Communicatie II en III	<p>Voortbouwend op de algemene gesprekstechnieken uit Communicatie I zal deze module vooral gericht zijn op technieken:</p> <p>Het begeleiden van groepen en individuen</p> <p>Regie voeren</p> <p>Leiding geven</p> <p>Samenwerken binnen de keten</p> <p>De gedragswetenschapper als coach</p> <p>Verder staat technieken centraal die nodig zijn in complexe situaties en ingewikkelde casuïstiek:</p> <p>Geweldloos verzet/nieuwe autoriteit</p> <p>Meldcode (seksueel misbruik)</p> <p>Complexe echtscheiding</p> <p><i>Er zal gebruik gemaakt worden van professionele acteurs</i></p>

Cognitieve gedragstherapie I	Inleiding in de (cognitieve) gedragstherapie, functie-analyse, betekenisanalyse, holistische theorie en de aansluiting op behandeling; basale cognitief-gedragstherapeutische technieken.
Cognitieve Gedragstherapie II	De verdieping (70 uur): gedragstherapeutische technieken, passend binnen specifieke stoornissen en psychopathologie.
Beroep en ethiek binnen professioneel handelen en de organisatie	<p>Centraal in deze module staan:</p> <p>de positionering van de orthopedagoog in het kader de verschillende taken en verantwoordelijkheden in de diverse werkvelden de NVO Beroepscode</p> <p>juridische aspecten (WGBO-GGZ en tuchtrecht; Jeugdrecht, WMO, participatiewet, WLZ, WzD, Passend Onderwijs, AVG en privacywetgeving)</p> <p>meldcode en afwegingskader</p> <p>ethische dilemma's en moreel beraad</p> <p>In deze module vormen ervaringen van de groepsleden als materiaal om de beroepsethische aspecten te verhelderen en toe te passen.</p>

BESCHRIJVING VAN DE KEUZERUIMTE (TOTAAL: 120 UUR)

Invulling van de keuzeruimte wordt aan het begin van de opleiding met de opleidingsgroep afgestemd en is mogelijk in samenwerking met de GZ-opleiding.

Te denken valt aan de volgende onderwijsmodules:

- Geweldloos verzet
- Slapende honden
- Forensische psychologie
- Verstandelijke beperking
- LHBTIQ
- Suïcide
- Dementie
- Systeemtherapie verdiepingscursus
- Kortdurend psychodynamisch behandelen
- Oplossingsgerichte therapie
- EMDR KJ
- EPA (ernstige psychiatrische patiënten)

Hoofdstuk 5 | Organisatie van de opleiding tot Orthopedagoog-Generalist

ROLLEN IN DE OPLEIDING

Tijdens de opleiding heeft de opleideling te maken met verschillende begeleiders en beoordelaars in de praktijk en in het cursorisch onderwijs. Hieronder staan de verschillende rollen beschreven bij het cursorisch onderwijs. De rollen en taken van de betrokkenen in de praktijkopleiding staan beschreven in de 'Taken en verantwoordelijkheden in de opleiding OG d.d. 20-12-2019'.

HOOFDOPLEIDER

De hoofdopleiders van de OG-opleiding in Amsterdam zijn drs. E.S. Luycx en dr. H.M.Y. Koomen. Zij zijn benoemd door het Stichtingsbestuur en hebben de eindverantwoordelijkheid voor de totale OG-opleiding en opleidingsroutes. De hoofdopleider is verantwoordelijk voor de inhoud van het onderwijs en is belast met de bewaking van de kwaliteit van het onderwijs en van de toetsen, het ondertekenen van getuigschriften, het instellen van opleidingscommissies en curriculumcommissies, het aansturen van de hoofddocenten, jaargroepopleiders en opleidingscoördinatoren.

JAARGROEPOPLEIDER

Om het functioneren van de cursisten en de groepen waarin zij geplaatst zijn zo goed mogelijk te volgen en de cursisten te coachen in hun opleidingsroute, zijn bij RINO Amsterdam binnen de diverse BIG-opleidingen zogenoemde jaargroepopleiders aangesteld. De jaargroepopleider monitort individuele leerdoelen van opleidingen en hun leerproces, kent de opleidingsgroep en de dynamiek daarbinnen en voert de voortgangsgesprekken met de cursisten van een bepaalde opleidingsgroep. De jaargroepopleider begeleidt de Introductiedag, tussentijdse Reflectiedagen en de Afsluiting

DOCENTEN

Docenten verzorgen afzonderlijke cursusblokken in het curriculum. Zij zijn allen experts op het vakgebied en werkzaam in de praktijk en/of een academische instelling. In overleg met de hoofdopleiders dan wel een hoofddocent stellen zij hun draaiboek op en sturen dit eventueel bij. Er is een groot aantal 'vaste' docenten op freelancebasis aan ons instituut verbonden. Deze docenten verzorgen elk jaar één of meerdere keren een cursusblok waarin zij expert zijn. Zij kunnen in hun onderwijs op hun beurt gebruik maken van gastdocenten met specifieke expertise.

COÖRDINATOR

De coördinator overziet en beheert het totaal aan activiteiten rond een OG-opleiding, van het moment van aanmelding en selectie tot en met de diplomering van de opleidingen, van zowel het cursorisch- als het praktijkonderwijs. Een coördinator werkt onder meer nauw samen met de hoofdopleider, de hoofddocenten en de administratief medewerker.

ADMINISTRATIEF MEDEWERKER

De administratief medewerker voert alle administratie rondom de OG-opleiding. Zo zorgt de administratief medewerker er onder andere voor dat de docenten worden ingepland, dat de digitale leeromgeving wordt gevuld en registreert de praktijken op basis van de voortgangsformulieren en supervisieverklaringen. Ook is de administratief medewerker eerste aanspreekpunt voor allerlei vragen.

KWALITEITSORGANEN

a) *Opleidingscommissie*: deze commissie heeft tot taak om de hoofdopleider, gevraagd en ongevraagd, van advies te dienen betreffende de opleidingsprogramma's. Dit overleg heeft een beleidsmatig karakter met een agenda van landelijke en regionale ontwikkelingen, algemene zaken betreffende de OG-opleiding (en niet alleen de eigen opleidingsgroep), de verbinding tussen cursorisch- en praktijkonderwijs. In de opleidingscommissie hebben zitting: docenten, jaargroepopleider(s), opleidingscoördinator, opleidelingen (groepsvertegenwoordigers) en praktijkopleiders.

b) *Curriculumcommissie*: bestaat uit de hoofdopleider, hoofddocenten en de opleidingscoördinator. Voor elke differentiatie is een curriculumcommissie ingesteld. De curriculumcommissie bepaalt het beleid t.a.v. de te volgen koers in het curriculum, beoordeelt het verloop van de cursusblokken en de opleiding als geheel, en stelt deze bij. Op grond van de evaluaties van een cursusblok kan een hoofddocent een docent aansturen met bijvoorbeeld suggesties voor verbetering. In een uiterst geval kan besloten worden om de samenwerking met een docent te verbreken.

c) *Hoofddocentenoverleg*: twee maal per jaar vindt een gezamenlijk overleg plaats van alle hoofddocenten (regulier en differentiaties), de (plaatsvervangend) hoofdopleider en de opleidingscoördinatoren. Hier wordt gezamenlijk beleid afgesproken ten aanzien van de invulling van de verschillende opleidingsonderdelen (zoals het diagnostiekonderwijs, communicatieve vaardigheden, reflectiedagen). Ook wordt hier de taakomschrijving van het hoofddocentschap stelselmatig geëvalueerd en bijgesteld.

VERTROUWENSPERSOON

Ten slotte is er nog de vertrouwenspersoon, voor die gevallen waarbij de opleiding problemen ondervindt die niet met de praktijkopleider, supervisor, werkbegeleider, coördinator of hoofdopleider kunnen worden besproken, of die wel zijn besproken maar niet tot verandering hebben geleid. Het is dan mogelijk zich tot de vertrouwenspersoon te wenden. Voor onze opleidingen is dat: Migalda Sarucco of Jan Bernard. Zij zullen voor de opleiding bereikbaar zijn via bigvertrouwenspersoon@rino.nl. Dit contact is uitdrukkelijk vertrouwelijk, slechts op verzoek van de opleiding zelf deelt de vertrouwenspersoon de inhoud van deze gesprekken met derden. Dit geldt ook voor haar/zijn eventuele bemiddeling.

Randvoorwaarden voor de inrichting van de opleiding:

- een digitale leeromgeving (ELO)
- een geautomatiseerd volgsysteem/portfolio

Literatuur

Het plan is gebaseerd op en gedeeltelijk ontleend aan de volgende publicaties:

het Landelijk opleidingsplan, vastgesteld op 10-3-1010 (www.NVO.nl)

het Normenkader orthopedagoog generalist van de NVO (www.NVO.nl)

Taken en verantwoordelijkheden in de opleiding tot og versie def 20192020 (www.NVO.nl)

Interne beleidsnotities RINO amsterdam

Hageraats, R, Berg, G van den & Berg, B. van den (2020). Betere zorg voor kinderen, jongeren en gezinnen in de meest kwetsbare omstandigheden en/of met de meest complexe problemen. Utrecht: Nederlands Jeugd Instituut.

De Orthopedagoog Generalist als professional. Beroepscompetentieprofiel orthopedagoog generalist (www.NVO.nl; 2020)

Visiedocument RINO amsterdam: naar een toekomstbestendige GZ-, KP- en PT-opleiding bij RINO Amsterdam (Interne publicatie december 2020).

ORTHOPEDEGOGISCHE DESKUNDIGHEID

De competentie orthopedagogische deskundigheid omvat de bekwaamheid om:

- a. doeltreffende en ethisch verantwoorde orthopedagogische diagnostiek, begeleiding en behandeling toe te passen binnen de jeugd-, gehandicapten-, ouderen- en geestelijke gezondheidszorg en het onderwijs;
- b. Wetenschappelijke kennis over opvoedings- en psychische stoornissen toe te passen bij het handelen als OG;
- c. maatschappelijke opvoedings- en ontwikkelingsvraagstukken te betrekken bij het handelen als OG;
- d. de zorginhoudelijke, juridische, culturele en sociaaleconomische context van de zorgvrager en degenen die bij zijn opvoeding- en ontwikkeling betrokken zijn, te betrekken bij het handelen als OG.

PROFESSIONALITEIT

De competentie professionaliteit omvat de bekwaamheid om:

- a. op een verbindende en betrokken wijze orthopedagogische zorg te leveren, met aandacht voor de integriteit van de zorgvrager;
- b. adequaat professioneel gedrag te demonstreren in gezondheidszorg, wetenschappelijk onderzoek en onderwijs;
- c. op sterke en zwakke kanten in het eigen functioneren te reflecteren en daardoor sturing te geven aan het eigen leerproces en verantwoordelijkheid te nemen voor de eigen professionele groei, met als doel levenslange ontwikkeling als professional;
- d. te reflecteren op het eigen handelen in de orthopedagogische praktijk, in relatie tot de eigen gevoelens en cognities;
- e. te reflecteren op de invloed van eigen attitude, normen en waarden op het eigen orthopedagogisch handelen.

COMMUNICATIE

De competentie communicatie omvat de bekwaamheid om:

- a. met zorgvragers een goede behandelrelatie aan te gaan dan wel te onderhouden op basis van wederzijds begrip, empathie en vertrouwen;
- b. informatie te verzamelen over de hulpvraag van de zorgvrager, van degenen die bij zijn opvoeding- en ontwikkeling betrokken zijn en de verzamelde informatie te integreren;
- c. relevante informatie te bespreken met de zorgvrager, degenen die bij zijn opvoeding- en ontwikkeling betrokken zijn of andere zorgverleners om zo optimale zorg aan de zorgvrager te leveren;
- d. doeltreffend in woord en geschrift te communiceren met andere zorgverleners over de aan hem toevertrouwde zorgvragers;
- e. de zorgvrager en degenen die bij zijn opvoeding en ontwikkeling betrokken zijn te begeleiden;
- f. met diverse groepen van zorgvragers zoals kinderen, jeugdigen, volwassenen en ouderen en zorgvragers met verschillende zorginhoudelijke, juridische, culturele en sociaaleconomische achtergronden om te gaan.

SAMENWERKING

De competentie samenwerking omvat de bekwaamheid om:

- a. in samenspraak met andere zorgverleners op doeltreffende wijze te komen tot samenwerking;
- b. een doeltreffende bijdrage aan interdisciplinaire teams op het gebied van zorg, onderwijs en onderzoek te leveren.

KENNIS EN WETENSCHAP

De competentie kennis en wetenschap omvat de bekwaamheid:

- a. toegepast empirisch wetenschappelijk onderzoek op te zetten, uit te voeren en te evalueren;
- b. de principes van wetenschappelijk denken toe te passen op en te vertalen naar bronnen van orthopedagogische informatie en toe te passen in interactie met anderen;
- c. bij beslissingen en handelingen in de orthopedagogische praktijk het beschikbare wetenschappelijke bewijs te betrekken.

MAATSCHAPPELIJK HANDELEN

De competentie maatschappelijk handelen omvat de bekwaamheid om:

- a. de impact van maatschappelijke ontwikkelingen en relevante wet- en regelgeving te vertalen naar verantwoorde preventie en zorgverlening;
- b. de impact van maatschappelijke ontwikkelingen te vertalen naar beleidsadviezen op individueel, macro- en mesoniveau;
- c. een bijdrage te leveren aan het maatschappelijk debat en beleid rondom de orthopedagogische zorgverlening.

ORGANISATIE

De competentie organisatie omvat de bekwaamheid om:

- a. doeltreffend gebruik te maken van informatietechnologie;
- b. een visie en doelstelling te formuleren, een strategie te ontwikkelen en adequate actie te ondernemen die bijdragen aan de ontwikkeling van de eigen organisatie voor een doeltreffende en doelmatige zorgverlening;
- c. middelen effectief in te zetten voor gezondheidszorg, onderzoek en onderwijs.
- d. goed geïnformeerd te zijn over het Nederlandse gezondheidszorgsysteem, en deze kennis doeltreffend en efficiënt te benutten voor de eigen functie en organisatie;
- e. de uitgangspunten van kwaliteitszorg, zijnde bewaking, bevordering en waarborging, in de praktijk toe te passen.

